

ΣΥΝΔΕΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

[ΠΑΡΑΤΑΚΤΙΚΗ – ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ- ΑΣΥΝΔΕΤΟ ΣΧΗΜΑ]

A. Στο λόγο μας είναι δυνατό να αναφέρουμε δυο ή περισσότερες προτάσεις στη σειρά συνδέοντάς τες μεταξύ τους π.χ. [Ο Γιώργος πλύθηκε] και [ντύθηκε].

Οι δυο προτάσεις, που είναι ισοδύναμες(και οι δύο κύριες) ενώνονται με το και. Συνδέονται δηλαδή με μια λέξη που λέγεται σύνδεσμος.

Στην **παρατακτική σύνδεση** οι προτάσεις **παρατάσσονται**, δηλ. μπαίνουν η μία δίπλα στην άλλη, και **συνδέονται μεταξύ τους με συνδέσμους**, τους **παρατακτικούς συνδέσμους**.

άλλα παραδείγματα:

Μιλούσε / **και** έγραφε. /
κύρια κύρια

Αν έχεις διάθεση / **και** αν μπορείς, / έλα το απόγευμα.
εξαρτημένη εξαρτημένη κύρια

B. Το προηγούμενο παράδειγμα [Ο Γιώργος πλύθηκε] και [ντύθηκε] μπορούμε να το πούμε και με άλλο τρόπο ,**πιο σύνθετο**

π.χ. [Ο Γιώργος ντύθηκε], [**αφού** είχε πλυθεί.]
1η πρόταση 2η πρόταση

Στο παράδειγμα υπάρχουν πάλι οι δύο προτάσεις. Τώρα όμως τα πράγματα αλλάζουν. Οι δύο προτάσεις **δεν είναι ισοδύναμες**. Η πρόταση που "κουβαλάει" το κυρίως νόημα είναι η πρώτη, η κύρια. **Η εξαρτημένη –δευτερεύουσα υποτάσσεται στην κύρια**, καθώς προσδιορίζει το πότε (χρόνος) έγινε αυτό που δηλώνει το ρήμα της κύριας. Οι προτάσεις συνδέονται **με υποτακτικούς συνδέσμους**, αλλά και **αντωνυμίες (αναφορικές-ερωτηματικές) και επιρρήματα (αναφορικά –ερωτηματικά)**

Αυτός ο τρόπος σύνδεσης ονομάζεται **υποτακτική σύνδεση**.

Ας δούμε άλλο ένα παράδειγμα:

[**Θέλω**] [**να φάω**], [**γιατί** πεινάω]
1η πρ. 2η πρ. 3η πρ.

Στο παράδειγμα υπάρχουν τρεις προτάσεις. Η πρώτη (Θέλω) είναι η κύρια, η πρόταση που "κουβαλάει" το κυρίως νόημα. Η δεύτερη πρόταση (να φάω) **υποτάσσεται** στην πρώτη και είναι δευτερεύουσα. **Η τρίτη πρόταση (γιατί πεινάω) είναι κι αυτή δευτερεύουσα, υποτάσσεται όμως στην προηγούμενη δευτερεύουσα (να φάω)**. Κι εδώ έχουμε **υποτακτική σύνδεση**.

Γ. Προσέξτε και το επόμενο παράδειγμα

π.χ. [Ο Γιώργος πλύθηκε], [ντύθηκε].

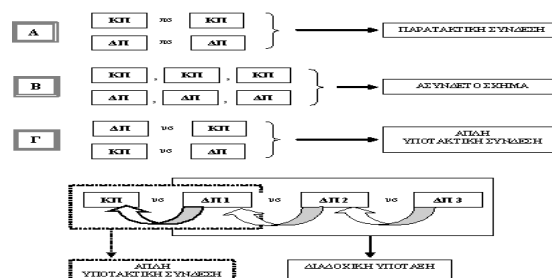
Στο παράδειγμα υπάρχουν πάλι δύο προτάσεις, αφού υπάρχουν δύο ρήματα.

Η κάθε πρόταση μπαίνει δίπλα στην άλλη. Δεν υπάρχει κάποια λέξη που να τις ενώνει. Χωρίζονται μεταξύ τους με κόμμα. Αυτός ο τρόπος σύνδεσης λέγεται **ασύνδετο σχήμα**.

Πολλές φορές, όταν μιλάμε και θέλουμε να μεταδώσουμε μια πληροφορία γρήγορα, λέμε τις προτάσεις τη μια αμέσως μετά την άλλη. Στο ασύνδετο σχήμα οι προτάσεις δε συνδέονται μεταξύ τους.

- Χόρευαν, έτρεχαν, περνούσαν καλά.
- Άνοιξε την πόρτα, περιεργάστηκε τον χώρο, προχώρησε στο σαλόνι, κάθισε στη μεγάλη πολυθρόνα. (κύριες προτάσεις).
- Είπε ότι δεν είδε, ότι δεν άκουσε, ότι δεν κατάλαβε τίποτα. (Δευτερεύουσες προτάσεις).

Σχηματική παρουσίαση της σύνδεσης των προτάσεων

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Βρες πώς συνδέονται οι παρακάτω προτάσεις. [Σημείωσε Α, Π, Υ]

- Ο παππούς μου πήγε στον κήπο, για να ποτίσει τα λουλούδια.....
- Ο αδερφός μου σήκωσε το πακέτο και το έβαλε στο τραπέζι.....
- Η γιαγιά έφτιαξε το φαγητό, ετοίμασε το γλυκό, έστρωσε το τραπέζι.....
- Η θεία μου ήρθε στο σπίτι μας και μας έφερε δώρα.....
- Ο ξάδερφός μου μου εξήγησε πώς παίζεται το καινούριο επιτραπέζιο παιχνίδι του.....
- Τα παιδιά της οικογένειας έπαιξαν, τραγούδησαν, χόρεψαν.....
- Οι συγγενείς μου ήταν δίπλα μου σ' αυτή τη δύσκολη στιγμή της ζωής μου και μου συμπαραστάθηκαν πολύ.....
- Η μητέρα καλωσόρισε τους γονείς της και τους πρόσφερε ένα χυμό.....
- Η αδερφή μου με φώναξε, για να τελειώσουμε την κατασκευή μας.....
- Όταν χτύπησε το τηλέφωνο, ήμουν ακόμη στο κρεβάτι.....
- Εάν έχει καλό καιρό, θα πάμε εκδρομή με τους φίλους μας.....
- Οι μαθητές άνοιξαν τα βιβλία, έλυσαν την άσκηση, άκουσαν το δάσκαλο προσεχτικά.....
- Φώναξε για να τον ακούσουν, αλλά το αυτοκίνητο ήταν ήδη πολύ μακριά.....
- Ήταν βέβαιο ότι δεν του τηλεφώνησε είτε γιατί είχε χάσει τον αριθμό είτε γιατί απλώς το ξέχασε.....
- Αν ξαναπάς στο νησί, μην ξεχάσεις να μου φέρεις από εκείνο το τοπικό γλυκό.....
- Η βροχή ήταν δυνατή, τα νερά κυλούσαν ορμητικά, οι δρόμοι είχαν πλημμυρίσει.....
- Δεν ήθελε να σου επιτεθεί, αλλά να σου εκδηλώσει τη χαρά του.....
- Τον επέπληξε όχι μόνο γιατί χτύπησε το συμμαθητή του αλλά και γιατί μίλησε με αυθάδεια.....

2. Προσπάθησε να ενώσεις τα ζεύγη των παρακάτω προτάσεων έτσι, ώστε να δημιουργηθεί υποτακτική σύνδεση. Κάνε όλες τις απαραίτητες αλλαγές.

- Ήρθε τελευταίος στο οικογενειακό τραπέζι. Συνάντησε πολλή κίνηση στο δρόμο.
.....
- Έρχονται τα ξαδέρφια μου στο σπίτι. Περνάμε υπέροχα.
.....
- Άνοιξε το παράθυρο. Θα μπει καθαρός αέρας.
.....
- Δεν ήθελε να πάρει φάρμακα. Ήταν άρρωστος.
.....
- Χιόνισε τόσο πολύ στο χωριό. Έκλεισαν οι δρόμοι.
.....
- Θα φύγουμε νωρίς. Θα στενοχωρήσουμε τον παππού και τη γιαγιά.
.....
- Βλέπει τους συγγενείς του. Χαμογελάει πάντα.
.....
- Ο πατέρας άφησε το δώρο του παιδιού δίπλα στο κρεβάτι του. Θα του κάνει έκπληξη.
.....

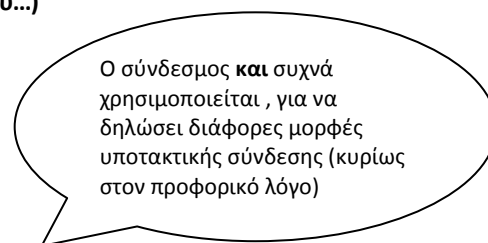
2. Γράψε τη συνέχεια των προτάσεων, επιλέγοντας την κατάλληλη πρόταση από το πλαίσιο.
Φρόντισε να χρησιμοποιήσεις το σωστό σύνδεσμο, ώστε οι προτάσεις να ενωθούν με τον τρόπο που δηλώνεται στην παρένθεση:

...έχει σωστή συμπεριφορά.	... είχε χτυπήσει το πόδι του.
...πήγε για ύπνο.	... ήταν σε αδιέξοδο.
...δεν είτε κουβέντα σε κανέναν	

- Σηκώθηκε απότομα από το τραπέζι (παρατακτική σύνδεση)
- Το μικρό μου αδερφάκι έκλαιγε δυνατά (υποτακτική σύνδεση)
- Η γιαγιά συμβούλεψε το εγγονάκι της(υποτακτική σύνδεση)
- Δε ζήτησε βοήθεια από κανέναν(υποτακτική σύνδεση)
- Είτε καληνύχτα στον πατέρα του(παρατακτική σύνδεση)

3. Να αντικαταστήσετε το σύνδεσμο και με άλλους συνδέσμους (να, γιατί, που...)

- α .Πώς μπόρεσες και πήρες μια τέτοια απόφαση;
- β. Έλα και φοβάμαι να μείνω μόνη μου.
- γ. Μια φορά ήταν ένας βασιλιάς και είχε ένα μεγάλο παλάτι.
- δ. Τρέξε και θα χάσουμε το τρένο.
- ε.Βλέπω και χαμογελάς.
- στ. Πήγαινε και πες τους τα νέα.

4.Βάλε κόμμα , όπου χρειάζεται

- Επιδιώχθηκε η λύση του προβλήματος αλλά αυτό στάθηκε αδύνατο.
- Φέτος θα ταξιδέψουμε στη Σκόπελο για να απολαύσουμε τις φυσικές της ομορφιές και στη Θεσσαλονίκη για να επισκεφθούμε τις βυζαντινές της αρχαιότητες.
- Φορούσε ψηλό καπέλο επίσημο κουστούμι καλοσιδερωμένο και λευκό πουκάμισο.
- Έφτασε νύχτα γιατί ήταν αργά όταν ξεκίνησε.
- Όταν πλησιάζουν εκλογές τα κόμματα δραστηριοποιούνται για να αυξήσουν τον αριθμό των ψηφοφόρων τους.
- Ο κ.Ιωάννου σταμάτησε για μια στιγμή επειδή ξέχασε τι ακριβώς είχε συζητηθεί στη χθεσινή συνεδρίαση του συμβουλίου στην οποία έγινε λόγος για οικολογικά θέματα.
- Λέγεται ότι ο χρόνος είναι χρήμα.
- Θέλει να επιβάλει τη θέλησή του.
- Προσπάθησα όσο περισσότερο μπορούσα.
- Όποιος βιάζεται σκοντάφτει.
- Στην Ελλάδα είσαι ό,τι δηλώσεις.
- Πολλοί φοβούνται κυρίως αυτό μήπως ματαιωθεί η πτήση.
- Θέλω να φύγω να πάω μακριά να γλιτώσω.

Εφαρμογή

Διάβασε το κείμενο που ακολουθεί:

Οι σύγχρονοι τρόποι μαζικής επικοινωνίας βελτιώνουν την ποιότητα ζωής του ανθρώπου , εγκυμονούν όμως κινδύνους , όταν δε λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα. Γι' αυτό ο άνθρωπος θα πρέπει να μην είναι παθητικός δέκτης , αλλά να συμμετέχει με κριτικό πνεύμα στο περιεχόμενο όλων των ειδών επικοινωνίας. *Θα πρέπει είτε να επεξεργάζεται τα διαφημιστικά μηνύματα είτε να κάνει τις σωστές επιλογές , ώστε να μην αγοράζει προϊόντα, που δεν έχει πολλές φορές ανάγκη .*

- 1.α. Να βρεις τρεις παρατακτικούς συνδέσμους (και το είδος τους)
- β. Να βρεις τρεις υποτακτικούς συνδέσμους (και το είδος του)

σύνδεσμος	παρατακτικός –υποτακτικός	είδος

- 2. Να βρεις το είδος των υπογραμμισμένων δευτερευουσών προτάσεων (ονοματική-επιρρηματική) και να δικαιολογήσεις την απάντησή σου

<u>όταν δε λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα.</u>	
<u>να μην είναι παθητικός δέκτης</u>	

- 3. Στην τελευταία περίοδο να χωρίσεις προτάσεις και να βρεις τον τρόπο σύνδεσης μεταξύ τους.

.....

.....

.....

.....

.....